

LitLab Leesclub

Leesclub 5: In de wijk

Wees onzichtbaar van Murat Isik

Spelregels

In deze leesclub discussieer je met een groepje van 4 tot 6 lezers over *Wees onzichtbaar* van Murat Isik. Je doet dat aan de hand van kaartjes met vragen over de tekst. De leesclub begint met een korte inleiding, die een van de spelers voorleest. Daarna volgen 4 rondes:

1. Ronde 1 bestaat uit 5 quizvragen over de tekst. Een van de spelers leest de vragen voor en alle spelers (inclusief voorlezer) schrijven hun antwoorden op een blaadje. Na het omdraaien van de laatste vraag verschijnen de juiste antwoorden in beeld. Daarna berekent iedereen zijn score.
2. Ronde 2 is een algemeen vragenrondje over de tekst: de spelers benoemen om de beurt wat ze onduidelijk vonden en proberen samen een antwoord te vinden. Als de grootste onduidelijkheden opgelost zijn, begint ronde 3.
3. Degene met de meeste goede antwoorden op de quizvragen mag als eerste een kaartje van de discussievragen omdraaien van een stapel naar keuze. Hij of zij geeft antwoord op de vraag, waarna de rest mag reageren. Vervolgens kiezen de overige spelers om de beurt een kaartje van een van beide stapels. Als een discussievraag herhaalt wat eerder in het gesprek al aan bod gekomen is, mag de speler die aan de beurt is een volgende kaart omdraaien. Dit gaat zo door totdat alle kaartjes omgedraaid zijn.
4. Aan het einde van de discussie komen de spelers samen tot een oordeel over de tekst. In ronde 4 geven ze een oordeel uitgedrukt in sterren en motiveren zij hun keuze.

Deze leesclub werd ontwikkeld door LitLab, een digitaal laboratorium voor literatuuronderzoek op de middelbare school, in samenwerking met docente Linda Sigmond. Ga voor meer lesmateriaal naar www.litlab.nl. Een docentenhandleiding en een didactische verantwoording van deze werkvorm zijn beschikbaar via www.litlab.nl/docenten.

Deze leesclub is gratis beschikbaar onder de Creative Commons licentie 'Naamsvermelding-NietCommercieel-GelijkDelen 4.0 Internationaal'.

Universiteit Utrecht

PRINS BERNHARD
CULTUURFONDS
De kunst van het geven

slo

www.litlab.nl
info@litlab.nl

Inleiding

Ik wist het zeker: deze man gaat mij ontmaskeren. En alsof hij me wilde testen, zei hij: ‘*As-salam-o-alaikum.*’ Ik slikte moeizaam en verwachtte twee handen die me van achteren vastgrepen, klaar om me naar buiten te sleuren, en herinnerde me plotseling wat ik Turkse mannen weleens had horen antwoorden. Aarzelend zei ik: ‘*Aleyküm selam.*’ Toen hij verderliep zonder iets te zeggen, kon ik weer ademen. (p. 168)

Wees onzichtbaar is een autobiografische roman van Murat Isik over de jeugd van de Turkse jongen Metin. Metin verhuist in 1983 op vijfjarige leeftijd met zijn ouders en zus naar Nederland, nadat het gezin kort in Duitsland gewoond heeft. Ze komen terecht in een flat in de Bijlmermeer, een wijk die tijdens de jaren tachtig snel achteruitgaat. Metins vader Harun is een trotse communist, atheïst en noemt zichzelf geen Turk maar Zaza, naar de bevolkingsgroep uit Oost-Turkije waarvan hij afstamt. Vanuit die ingewikkelde afkomst ontwikkelt Metin zijn eigen identiteit als zoon, jongen en Turkse Nederlander. Daarbij komt Metin voortdurend in botsing met zijn gewelddadige en onvoorspelbare vader. Ondertussen valt het decor van zijn jeugd – de Bijlmer – ten prooi aan criminaliteit, leegstand, drugsmisbruik en een falend huisvestingsbeleid van de gemeente. Die verloedering van Metins omgeving bereikt een climax in de Bijlmerramp van 1992, waarna Metin definitief de controle herneemt in zijn leven.

Ronde 1: Quiz

Draai de 5 kaartjes met quizvragen een voor een om en noteer allemaal het antwoord op een blaadje.

Ronde 2: Vragenrondje

Wat vond je onduidelijk in *Wees onzichtbaar*, wat begreep je niet zo goed? Formuleer om de beurt een vraag over de tekst en probeer samen tot een antwoord te komen.

Ronde 3: Discussievragen

De speler met de meeste goede antwoorden op de quizvragen mag als eerste een kaartje omdraaien van een van de twee stapels met discussievragen.

Ronde 4: Oordeel

Geef *Wees onzichtbaar* samen een waardering uitgedrukt in sterren. Beargumenteer vervolgens jullie keuze. Wat vonden jullie goed en wat juist minder goed? Heeft de discussie jullie individuele oordeel veranderd, en zo ja, hoe? Probeer voorbeelden en argumenten te halen uit jullie reacties op de discussievragen.

Quizvraag 1

Hoe heet de flat waarin Metin woont met zijn familie?

LitLab

Quizvraag 2

Hoet heet het boek dat Metin cadeau krijgt van zijn vader?

LitLab

Quizvraag 3

Welke van de volgende streken haalde Dino niet uit?

1. Hij schopte een mol dood.
2. Hij bedreigde Nicole met een mes.
3. Hij trok een stoel onder een docent vandaan.

LitLab

Quizvraag 4

Bij welke supermarkt krijgt Metin een bijbaantje?

LitLab

Quizvraag 5

Hoe veel geld krijgt Metin van zijn vader voor de verkoop van kebab op Koninginnedag?

1. 25 gulden
2. 75 gulden
3. 150 gulden

LitLab

Antwoorden

1. Fleerde
2. *Vaders en zonen* (van Ivan Toergenjev)
3. Antwoord 2: Hij bedreigde Nicole met een mes.
4. Vomar
5. Antwoord 2: 75 gulden

LitLab

Feest der herkenning? 1/8

Herken je het type omgeving waarin Metin is opgegroeid in je eigen leven? Welke rol speelde de wijk of de omgeving in jouw jeugd?

LitLab

Feest der herkenning? 2/8

Met welk personage kon jij je het meest identificeren? Op welke momenten werd dat duidelijk voor je? Verwijs naar specifieke passages in je antwoord.

LitLab

Feest der herkenning? 3/8

Zijn er andere verhalen (boeken, films etc.) die je tijdens het lezen associeerde met dit verhaal?

LitLab

Feest der herkenning? 4/8

Metin valt vaak tussen de grenzen van verschillende bevolkingsgroepen. Op school verbergt hij zijn Turkse afkomst en tegen zijn vriend Saleem liegt hij over zijn geloof. Hoe zit dat voor jou: pas jij je ook wel eens aan als de situatie of de groep dat van je vraagt?

LitLab

Feest der herkenning? 5/8

Metins leven is niet alleen multicultureel maar ook meertalig. Als hij met Kaya of zijn zus praat, schakelt hij soms over op het Turks. Hoe zit dat bij jou, gebruik jij andere talen of andere manieren van spreken in verschillende situaties?

LitLab

Feest der herkenning? 6/8

Herken je in je eigen leven het verband tussen stadswijken en maatschappelijke kansen? Wat moet er volgens jou gebeuren om de kansen of de ongelijkheid in deze wijken te verbeteren?

LitLab

Feest der herkenning? 7/8

Meneer Rolf beschrijft een vorm van 'gentrification' in zijn wijk: een proces van culturele investering in een bepaalde buurt, dat uiteindelijk ook de huizenprijzen opstuwt en de buurt onbetaalbaar maakt voor de vroegere bewoners. Hielp deze roman om je denken te vormen over de leefbaarheid en toegankelijkheid van jouw dorp of stad, en zo ja, hoe?

LitLab

Feest der herkenning? 8/8

De roman benoemt het pijnlijke feit dat we niet weten hoeveel slachtoffers er precies gevallen zijn bij de Bijlmerramp, omdat er veel ongedocumenteerde bewoners in de getroffen flatgebouwen woonden. Hielp deze roman je om je denken te vormen over de positie van 'onzichtbaren', ongedocumenteerden in de samenleving, en zo ja, hoe?

LitLab

Stof tot nadenken? 1/8

Lees het citaat uit de inleiding nogmaals. In situaties als deze probeert Metin 'onzichtbaar' te zijn: hij doet zich anders voor dan hij is zodat hij niet opvalt en geaccepteerd wordt. Kun je een voorbeeld geven van een andere scène waarin dit gebeurt?

LitLab

Stof tot nadenken? 2/8

Het motto van dit boek is 'Don't break character, you've got so much heart', een regel uit het nummer 'Be still' van *The Killers*. Wat betekent dit motto voor het verhaal volgens jou?

LitLab

Stof tot nadenken? 3/8

In de roman wordt de achteruitgang van de Bijlmer op verschillende momenten duidelijk voor Metin. Bijvoorbeeld in hoofdstuk 10, als er weer een zelfdoding plaatsvindt in zijn flat. Denk ook aan Metins gesprekken met meneer Rolf in hoofdstuk 69 en 74. Kun je nog andere scènes beschrijven die deze achteruitgang markeren?

LitLab

Stof tot nadenken? 4/8

In *Wees onzichtbaar* speelt de verhaalruimte een belangrijke rol. Kun je een voorbeeld geven van de manier waarop de ontwikkeling van de Bijlmer samenhangt met de ontwikkeling van Metin als personage?

LitLab

Stof tot nadenken? 5/8

Zie je overeenkomsten tussen Kaya en Metins vader Harun? Hoe interpreteer jij de invloed van beide personages op Metins ontwikkeling?

LitLab

Stof tot nadenken? 6/8

De Bijlmerramp zet een dramatische omwenteling in gang bij Metin. Wat gebeurt er precies op school na de ramp, en hoe hebben die gebeurtenissen effect op Metins zelfbeeld?

LitLab

Stof tot nadenken? 7/8

Wanneer Metin wordt lastiggevallen door een potloodventer in de lift, vraagt Saleem of hij zijn vader wil bellen, maar dat wil hij niet. Begrijp je dat? Zie je een verandering aan het einde van de roman, wanneer Metin een telefoongesprek voert met zijn vader?

LitLab

Stof tot nadenken? 8/8

Wees onzichtbaar schetst een beeld van de relatie tussen bepaalde stadswijken en de maatschappelijke kansen voor de inwoners van die wijken. Hoe zou jij die relatie omschrijven? Denk hierbij ook aan Metins verhuizing naar Reigersbos.

LitLab

